

Tanum

Information från Tanums kommun

Nummer 53

December 2021

*God Jul
&
Gott Nytt År!*

5 Stjärnmärkt, omsorgen utbildar för framtiden

15 Ny företagsarena i Tanum

18 Skräp i toan stoppar pumparna

INNEHÅLL

Ny teknik inom omsorgen – digitala terapidjur.....	4	Ny företagsarena i Tanum	15
Stjärnmärkt - omsorgen utbildar för framtiden.....	5	Haaks – från live till livestream.....	16
Variato och Margits Kafé äntligen öppna igen.....	6	Mätning mer effektiv med ny utrustning	17
Språkombud ger en bättre arbetsplats	7	Skräp i toan stoppar pumparna	18
Framgångsrik rastverksamhet på Grebbestad skola.....	8	Mer vatten till Fjällbacka	20
Full satsning på kvalitetsarbete i förskolor och skolor	9	Utbyggnad av gång- och cykelvägar.....	21
Digitala hjälpmedel i orienteringsundervisningen .	10	Möt Tanums minimeringsmästare	21
Camilla - ny föreningsutvecklare	11	Petter – ny trygghetssamordnare	22
Företagsklimatet blir bättre – Tanum klättrar 53 placeringar.....	12	Ny lekplats i Fjällbacka	23
Hållbar Skärgård och Minto Tingvall Eko på prisfallen	13	Budget 2022	24
ECIB och Lotta Klemming vann företagspriser	14	Rambo informerar - rejält lyft för Tanums Tyft	25
		Tanums Bostäder informerar – renovering på Höjdenområdet	26
		Tanums Hamnar informerar – Hjalmarss kaj.....	28

OMSLAGSBILD: SANNÄS I VINTERSKRUD, DECEMBER 2021. FOTO: ROBERT DAHLBERG

Följ oss på Facebook

Förutom Facebooksidan Tanums kommun kan du också följa några av våra verksamheter på deras egna sidor.

- Anhörigstödet Tanums kommun
- Ung i Tanum
- Familjecentralen Eken
- Campus Futura
- Näringslivsutvecklarna i Tanums kommun
- Tanum Bibliotek, Kultur och Fritid

Håll huvudet kallt, hjärtat varmt och händerna rena!

Visa omtanke, hjälp till att bromsa smittspridningen genom att fortsätta följa de råd och rekommendationer som gäller. Dina val spelar roll och gör skillnad!

Följ utvecklingen på www.tanum.se/corona eller www.facebook.com/tanumskommun

2021 – året då vi når vår vision 13 000 invånare!

En magisk siffra är slagen, äntligen. Visst är det fantastiskt att fler och fler upptäcker Tanum som en kommun där man vill leva, bo och verka. En bidragande faktor till vår positiva befolkningsutveckling tror jag är att, utöver satsningar på den kommunala servicen, satsar vi på bostadsbyggande. Vi satsar också på att göra våra samhällen än mer attraktiva.

En viktig del i att växa som kommun är att ha ett bra företagsklimat, det är viktigt för vårt näringsliv och för våra kommuninvånare. Glädjande är att vi i årets undersökning, som är gjord av Svenskt Näringsliv, når vi det högsta resultatet någonsin med plats 87 bland landets 290 kommuner. Tanum har klättrat 180 placeringar sedan 2013. Svenskt Näringslivs rapport ser jag som ett verktyg för fortsatta förbättringar i relationerna mellan kommunen och näringslivet.

I Tanum sker det politiska budgetarbetet under hösten. Kommunfullmäktige har antagit en budget som är både offensiv och ansvarstagande. Budgeten redovisar ett mycket starkt resultat på 54,3 mkr. Ett bra resultat krävs för att kunna finansiera de investeringarna som är nödvändiga för en fortsatt positiv utveckling av Tanum. Budgeten baseras på att kommunalskatten hålls oförändrad till 21,56 kronor. Kommunalskatten har varit oförändrad sedan 2004.

Budgetförslaget innehåller satsningar på skola och omsorg. Medel har även lagts ut till tekniska nämnden bland annat för omhändertagande av båtvrak i Hamburgsund och till miljö- och byggnadsnämnden för bland annat digitalisering. I budgeten upptas miljö- och energieffektiviseringar med fyra mkr per år de kommande fyra åren utöver ordinarie anslag för fastighetsförbättrande åtgärder.

Vi har en fortsatt hög investeringsvolym. Investerings-

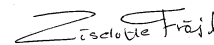
budgeten för 2022 uppgår till brutto 296,4 mkr där den största investeringsposten är VA-verksamheten. Andra stora investeringar framåt är ombyggnad av Hedegården, nya förskolelokaler i Bullaren, Rabbalshede, Fjällbacka och Grebbestad, ombyggnad av Hamburgsundsskolan och ny räddningsstation och ambulanslokaler i Tanumshede.

Det arbetas med många spännande projekt under 2022, till exempel Fjällbacka kaj, Hjalmarss kaj i Hamburgsund, framtagande av bostadstomter på Flig i Fjällbacka, en ökad satsning på planer för framtagande av bostäder och verksamhetsmark. Äntligen ser det ut som arbetet kan börja med en gång- och cykelled mellan Slottet och Hamburgsund. Tanums Bostäder AB satsar på nybyggnation på Anneberg i Grebbestad.

Tanums kommun ska även i framtiden kännetecknas av att vi har en god ekonomi, att vi har en hög kvalitet i våra verksamheter och att vi ger en god service.

Nu nalkas jul och inför årets julhandel är det viktigt att handla lokalt. Det främjar lokal tillväxt, möjliggör lokala jobbtilfällen och det bidrar till en levande kommun.

Önskar dig en
God Jul & ett
Gott Nytt År!

Liselotte Fröjd
Kommunstyrelsens
ordförande (M)
liselotte.froj@tanum.se

Ny teknik inom omsorgen

Inom kommunens rehabilitering testar man i ett pilotprojekt just nu att ge ut träningsprogram som videoklipp istället för på papper.

Fysioterapeut Elsa Olsson är en av de ansvariga för projektet och hon berättar om vinsten i att omsorgstagare och personal nu kan ge en direkt återkoppling efter varje träningspass.

– Det möjliggör att jag och mina kollegor kan följa träningen digitalt och snabbare anpassa träningen när det behövs. Det digitala träningsprogrammet underlättar även för den personal som hjälper till vid träningen, då det är lättare att se hur en rörelse ska genomföras på ett videoklipp än på en stillbild på ett papper, säger Elsa.

Digitala signeringslistor ökar patientsäkerheten

När en omsorgstagare med insats från hemsjukvården i kommunen får medicin måste detta signeras av den personal som ger medicinen. Tills nu har detta skett med papper och penna. För att öka patientsäkerheten håller man inom omsorgen i Tanums kommun nu på att ställa om till en helt digital signering. Nu loggar istället personal in i en säker app på sin telefon och signerar direkt efter utförandet i appen när medicinen givits. Pammela Standler är ansvarig för projektet och berättar:

– Genom appen får all personal direkt tillgång till ett både lättläst och tydligt stöd i medicingivningen. Förhoppningen är även att de digi-

Ansvariga projektledare från vänster till höger: Frida Lundqvist, Elsa Olsson och Pammela Standler.

tala signeringslistorna ska ge positiv påverkan på miljön då både pappersförbrukning och enskilda resor kan minska.

Teknikbibliotek för ökat välmående

Digitala terapidjur kan lindra oro, ångest, sömnsvårigheter – och till och med bidra till minskad användning av antidepressiva mediciner. Tanums kommun har startat upp ett teknikbibliotek för omsorgen med digitala terapidjur, musikdockor, mjuka musikkuddar och andra välfärdstekniska lösningar för utlån till alla omsorgstagare som har insats inom äldreomsorg eller funktionshinder.

– Att vi lånar ut dockor och digitala terapidjur kanske kan låta märkligt, men att få något att pyssla om och klappa på, känslan att få känna sig behövd kan bidra till både ökat välmående och glädje, det ger en po-

sitiv känsla som sitter kvar i kroppen, säger Frida Lundqvist, projektledare för teknikbiblioteket.

Utbudet av välfärdsteknik växer varje dag och det är svårt att veta vilka lösningar som är bra. Det var utifrån idén att matcha behoven med rätt sorts välfärdsteknik som teknikbiblioteket kom till. Att ta in ett utbud av olika sorter av enklare välfärdsteknik som omsorgstagare får testa i en period för att se om det kan öka deras välbefinnande.

– Artiklarna i teknikbiblioteket är till för att öka våra omsorgstagares välmående och inte för att ersätta hjälpen man får från personal. Däremot kan exempelvis en digital terapikatt vara ett gott stöd i personalens arbete om de ser att en omsorgstagare mår bättre. Det blir också ett sätt för både personal och omsorgstagare att testa på ny teknik, avslutar Frida.

Omsorgen utbildar för framtiden

Just nu pågår en stor utbildnings-satsning inom omsorgsförvaltningen. Personal inom äldreomsorg och Hälsa, sjukvård och rehab (HSR) utbildas i Stjärnmärkt som är en utbildningsmodell från Svenskt Demenscentrum. Utbildningen ger redskap till ett strukturerat arbetssätt och gott förhållnings-sätt för alla olika professioner som ger stöd till äldre personer i våra verksamheter.

Satsningen har gjorts möjlig genom riktade statsbidrag som syftar till att öka kvaliteten i omsorgen om personer med demenssjukdom. Utbildningen passar bra in i den stora förändring som nu har påbörjats i hela Sverige och som innebär att all vård ska ställas om och bli mer personcentrerad.

Kompetensutveckling inom demens och psykiatri har efterfrågats länge och behovet av fortsatt utbildning var något man kunde se redan innan pandemin. Samverkan mellan olika professioner och enheter behövde struktureras upp och konceptet med Stjärnmärkt erbjöd de redskap som behövdes. Det är en omfattande

Stjärnmärktinstruktörerna, från vänster Ann-Katrin Hansson, Nova-Li Alcantara, Katarina Sävervall och Malin Alfsdotter, samtalar om utbildningen.

och grundläggande utbildning som förväntas göra skillnad för de äldre på både lång och kort sikt.

Förvaltningen väljer att göra en bred satsning och utbilda cirka 350 medarbetare i Stjärnmärkt. Tanken är att förändringen ska kunna ske i alla verksamheter ungefär samtidigt och på så sätt vara hållbar över tid.

Stjärnmärktsinstruktörer berättar

I augusti utbildades 33 extra intresserade medarbetare till Stjärnmärktsinstruktörer. De är nu i full gång med att utbilda sina kollegor. Ut-

bildningsarbetet är omfattande och förväntas pågå även under 2022 och sedan löpande för att introducera nya medarbetare i arbetssättet.

Stjärnmärktinstruktörerna Katarina Sävervall och Ann-Katrin Hansson är sjuksköterskor och Nova-Li Alcantara och Malin Alfsdotter är undersköterskor. De betonar vikten av att samverka mellan de olika professionerna och säger att utbildningen gett dem en gemensam grund. Utbildningen har gett tid för dialog och reflektion i den egna gruppen, och man lär av varandra och får på så sätt en gemensam bild av den äldres situation. Man ser också att arbetssättet kommer att kunna ge ökad trygghet både för de äldre och anhöriga.

– Omsorgstagare med komplexa behov kommer även fortsättningsvis utmana oss, men genom att personal tillsammans fått gå utbildning där vi tränat oss i vilka verktyg som kan används, så kommer vi vara bättre rustade framöver, säger demenssjuksköterska Katarina Sävervall.

Fakta

Stjärnmärkt är en utbildningsmodell från Svenskt Demenscentrum, som vänder sig till särskilda boenden, dagverksamheter, hemtjänst- och biståndshandläggarenheter. Syftet är att ge medarbetare kunskap och verktyg för att kunna utveckla det personcentrerade arbetet på sin arbetsplats.

Utbildningsmodellen omfattar fyra undervisningstillfällen med reflektionsträffar. Inför varje tillfälle ska deltagarna förbereda sig med en webbutbildning och en hemuppgift. Webbutbildningarna ger allmän kunskap om demenssjukdom och om hur man ska arbeta för att undvika begränsningar och tvång.

När medarbetarna genomfört utbildningen och arbetar utifrån modellens intentioner tilldelas arbetsplatsen diplomert Stjärnmärkt.

Omstart för daglig verksamhet – som vi har längtat!

De som jobbar på daglig verksamhet har länge längtat efter att få öppna sin secondhandbutik och sitt kafé igen. När de öppnade i oktober fick de ett varmt mottagande av kunderna.

Kommersen är i gång på Variato

Variato är en secondhandbutik som drivs av arbetstagarna på daglig verksamhet. Variato öppnade för kunder den 4 oktober efter att ha varit stängd i över ett år.

– Jag tycker att det är bra och roligt att äntligen få komma tillbaka till arbetet på Variato och kunderna är jättegglada att vi har öppnat igen, säger Maria Källström som jobbar i butiken.

I dagsläget får det vara max fyra kunder i butiken samtidigt.

– Det har varit lite varierat med kunder sedan öppnandet men det kommer alltid mer kunder när det är rea, säger Maria.

På Variato säljs kläder, skor, accessoarer som skänkts samt hantverk som tillverkas inom daglig verksamhet.

Glädje på Margits kafé vid öppningen

På kanelbullens dag slog Margits kafé upp portarna efter att ha varit stängt i nästan ett år. Margits kafé finns i kommunhuset och där kan personal köpa kaffe, smörgåsar och fika direkt i lokalen eller beställa till möten. På öppningsdagen hade arbetstagarna fullt upp med att servera bullar och kaffe.

Richard Svenson, Veronica Niklasson och Johan Göthberg i Margits kafé.

Maria Källström står i kassan på Variato.

– Det var toppen att få öppna igen, säger Veronica Niklasson som jobbar på kaféet. De som jobbar i kommunhuset blev jättegglada när de kunde köpa kaffe igen av oss.

Sedan 1991 har daglig verksamhet hand om kommunens cafeteria och de som arbetar i kommunhuset har verkligen saknat att kunna köpa sig en kopp kaffe hos Veronica, Johan, Richard och deras arbetskamrater.

Det här görs på daglig verksamhet

Daglig verksamhet erbjuder en meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning som har svårt att få ett arbete. Vem som

kan få daglig verksamhet styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Inom verksamheten finns det många och varierade arbetsuppgifter. Förutom Variato och Margits kafé så sköter daglig verksamhet posten inom kommunen och går postrundor. Verksamheten jobbar med miljötank och utför arbetsuppgifter som strandstäd samt hjälper kommunala verksamheter att sortera och återvinna skräp. Det erbjuds även sång, musik, sinnesstimulans och mycket mer. Aktiviteterna anpassas till varje person för att var och en ska få en så stimulerande och utvecklande arbetsdag som möjligt.

Secondhandbutiken Variato

Besöksadress: Affärsvägen 8, Tanumshede

Öppettider: måndag–onsdag 10.00–15.00, torsdag–fredag 10.00–14.00, lunchstängt 11.30–12.30.

Du kan skänka kläder, skor, väskor och accessoarer under butikens öppettider.

En arbetsplats där alla förstår och är inkluderade ger förutsättningar att kunna ta ansvar

I dag står hela Sveriges vård- och omsorgssektor inför stora utmaningar gällande framtida personalförsörjning. Att vara en attraktiv arbetsplats för alla oavsett modersmål ställer nya krav på chefer och medarbetare. Därför satsar Tanums kommun på språkombud för språkutvecklande arbetsplatser.

Utbildningen till språkombud är certifierad av vård och omsorgscollege där arbetsgivare, skola och fackförbund jobbar tillsammans för att kvalitetssäkra utbildningen. Utbildningen syftar till att göra kommunikationen på våra arbetsplatser tydligare och enklare för alla att förstå.

Satsningen ska göra det enklare att rekrytera personal till vård och

Hanna Gedda och Åsa Springer utbildar höstens nya språkombud.

omsorg. Detta oavsett om personal kommer ifrån en annan yrkessektor, eller har ett annat modersmål.

En tydlig kommunikation är grundläggande för att omsorgstagare ska känna sig trygga och att kvalite-

ten på omsorgen ska vara hög. Med satsningen på språkombud är förhoppningen att få både snabbare och bättre introduktioner av nyanställda samt skapa trygghet, delaktighet och trivsel på arbetsplatserna.

Hantverkartjänster upphandlas 2022

Under våren 2022 behöver kommunen och bolagen Tanums Bostäder AB och Tanums Hamnar AB, ha ett nytt avtal på plats för hantverkartjänster.

I oktober bjöd kommunen in företag i kommunen inom alla berörda branscher till ett möte. Syftet med mötet var att diskutera hur nuvarande avtal ser ut och fungerar, men även få förslag på hur kommande avtal ska kunna utformas. Hantverkartjänster har en mängd kategorier så som rörläggeri, målning, lås och larm,

sanering, el-arbeten och bygg med mera. På mötet diskuterades också hur beställningarna ska skötas, vilka krav kommunen ställer på en leverantör, och om det till exempel ska ställas särskilda krav på miljöfaktorer och om det ska finnas fler eller färre kategorier beroende på hur behovet ser ut.

Analystjänster för vattenprover

Vid årsskiftet gäller nytt avtal för analystjänster. I avtalet ingår analyser av såväl dricksvatten, badvatten och avloppsvatten som livsmedels- och markprover. Dessa används till

största delen av VA-avdelningen, men även miljöavdelningen nyttjar tjänsterna. Många aspekter av en analystjänst är viktiga, som till exempel att kunna få akuta prover analyserade och tidpunkten för de regelbundna hämtningarna. Det nya avtalet tilldelades samma leverantör som vi har idag, Eurofins Water Testing.

Välkommen att kontakta våra upphandlare Paula Kellett och Sandra Morin om ni har frågor, 0525-180 00, inkop@tanum.se

Framgångsrik rastverksamhet på Grebbestadskolan

På Grebbestadskolan har man hittat en framgångsrik modell för att få rasterna att handla mer om respekt och roligheter istället för konflikter och kränkningar. Att trivas och känna sig trygg i skolan är minst lika viktigt för att få en bra skolutveckling som att skolresultat kan vara tecken på god skolutveckling.

På Grebbestadskolan har man värdegrundsarbetet i fokus i sitt utvecklingsarbete och under ett antal år har man på skolan utvecklat rastverksamheten.

– Rasten kan vara det bästa eller det värsta en elev vet. Är du trygg i skolan längtar du till din rast, är du otrygg, kanske utsatt eller känner dig ensam, är rasten de värsta stunderna på dagen, berättar Ulrika Hjärling, rektor på Grebbestadskolan. För att uppnå trygghet och trivsel på en

Helen Krantz, idag med ansvar som lots, visar kartan över material barnen kan välja mellan i Lekoteket.

skola, krävs det att även rasten är en trygg plats för alla elever.

De vuxna har olika roller

För att skapa härliga aktiviteter och att främja och förebygga elevernas trygghet ska alla vuxna som rastvärdar vara aktiva genom tydliga funktioner. En handbok för aktiva pedagoger på rastverksamheten har arbetats fram av lärare i fritidshemmen och grundskolan, rektor och den lokala elevhälsan inför läsåret 2021–22. Den tydliggör olika roller som de vuxna ska ta på rasterna.

Det finns fem olika roller, tre av rollerna är på olika sätt aktivt närvarande med eleverna, det är *lekmästaren*, *lekoteksmästaren* och *djupdykaren*. De två andra rollerna, *örnen* och *lotsen* har en mer övergripande roll och stöttar elever till olika val av aktiviteter. Dessa två roller har också ett efterföljande uppdrag då de har tid att stanna kvar och reda ut even-

Lekoteket lånar ut saker till aktiviteterna på rasterna.

Full aktivitet på skolgården med olika slags bollekar.

tuella konflikter som har uppstått på rasten.

Rastansvarig löser konflikter vilket ger studiero

Att konflikter hanteras av de pedagoger som har rastansvar har gett en stor positiv effekt på studieron i klassrummen.

– Syftet med insatsen är att ingen elev ska behöva starta en lektion efter rast i affekt, säger Ulrika. Innan var det den undervisande läraren som fick hantera situationen vid lek-

tionsstart och viktig undervisningstid gick förlorad för samtliga elever i klassen.

Idogt värdegrundsarbete är grunden

På frågan varför arbetet har fått så stor framgång svarar Ulrika:

– Detta är resultatet av många års idogt värdegrundsarbete. Skolans helhetsidé från 2012 – *Lära för livet – i en skola för alla*, genomsyrar fortsatt vårt arbete. Den samlade skoldagen för de yngsta eleverna ses som en

fantastisk möjlighet då det ger fler tillfällen att utveckla lek, motorik och social träning.

Ett arbete med trygghet och trivsel på en skola tar aldrig slut. Det kräver en insats från samtliga att aktivt verka för den värdegrund som uttalas, för att få det att fungera.

– Vi får aldrig sluta se och utifrån det agera, så att varje elev utvecklas och ges möjligheter till nytt lärande i trygghet med andra, avslutar Ulrika Hjälring.

Full satsning på kvalitetsarbete i förskolor och skolor

Tanums kommun deltar sedan några år i Skolverkets utvecklingsarbete Samverkan för bästa skola, SBS. Det är ett sätt för kommunen att få del av Skolverkets stöttning, dels ekonomiskt, dels med kunskap och kontakter på universitet och högskolor för att få en tydligare koppling mellan arbete och forskning.

Under snart tre och ett halvt års tid har kommunens grundskolor och gymnasieskola/vuxenutbildningen fått utbildningsinsatser som riktats mot pedagoger, rektorer, tjänstemän på central förvaltning och politiker. Utbildningarna har varit designade utefter de behov som varje verksamhet kommit fram till i sin analys att man behöver.

Kommunen har också genomfört insatser på grundsärskolan, förskolan och nu senast fritidshemmen för att inkludera all pedagogisk verksamhet i arbetet med att förbättra kvaliteten.

Vad är systematiskt kvalitetsarbete?

– Systematiskt kvalitetsarbete kan förklaras med att man med jämna mellanrum vänder blicken mot det egna arbetet. Man utvärderar och analyserar för att sedan identifiera vad man behöver utveckla och arbeta vidare med, berättar Annica Ejdesör, verksamhetsutvecklare.

Alla medarbetare i barn- och utbildningsförvaltningen ska utifrån sin yrkesroll göra sådana utvärderingar som sammanställs och bildar underlag till planering av framtida arbetsmoment eller kompetensutveckling.

– På så vis ska alla i förvaltningen kunna ta del av hur arbetet går för våra pedagogiska verksamheter, säger Annica.

Hur har det då gått?

Många av våra skolor har arbetat med språkutvecklande arbetsätt och kooperativt lärande, ett sätt att engagera barnen som en resurs i lärandet. Någon skola har arbetat med att synliggöra lärandet för eleverna genom

lärandematriser. En annan skola har fokus på betyg och bedömning, vilket är ett angeläget ämne för alla då reviderade läroplanerna börjar gälla sommaren 2022.

– Det är svårt att bortse från den pandemi som bröt ut 2020 när vi summerar denna tid och resonera kring vilka lärdomar vi fått och hur kvaliteten i verksamheterna påverkats, säger Annica. Utvecklingsprocesser har ibland fått stå tillbaka för att lyckas hantera driften under pandemin. Samtidigt var utvecklingsarbetet det som höll vissa uppe i en svår tid.

Utveckling visar sig

Att mäta skolutveckling är inte lätt och resultat tenderar att låta vänta på sig. Många av skolorna visar på en bättre organisation för utvecklingsfrågor och en större förståelse för målformuleringar och analys av den egna verksamheten.

– Man ser tendenser till målförbättring men det är för tidigt att dra tydliga slutsatser kring insats och utfall just nu, avslutar Annica Ejdesör.

Tanum satsar på digitala hjälpmedel i orienteringsundervisningen

Hösten 2020 kom en fråga från Fredrik Ehnebom, idrottslärare på Hamburgsundskolan, om hur man skulle kunna utveckla idrottsundervisningen med digitala verktyg. Kan man använda någon form av GPS-enheter för att utveckla orienteringen? Det var en av idrottslärarens tankar.

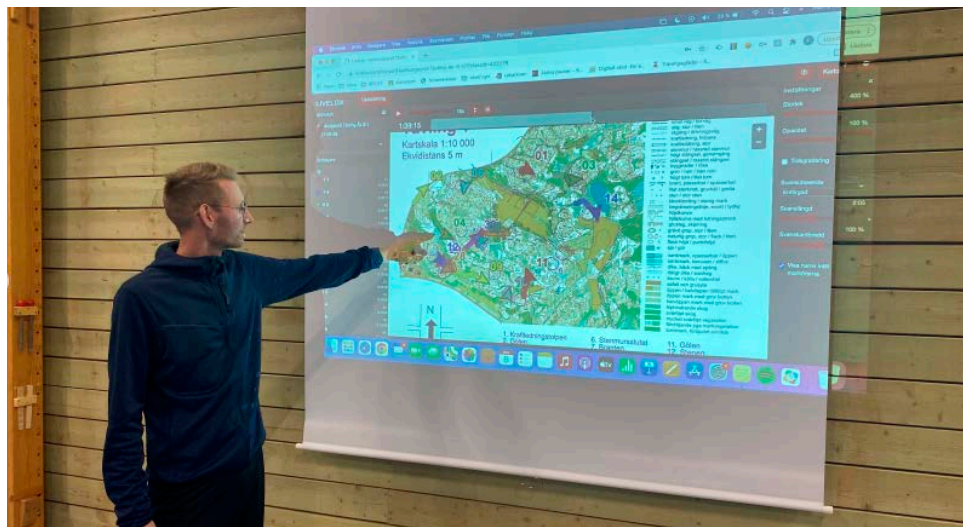
I läroplanen står det följande om digitala verktyg och idrottsundervisning: "Att orientera i okända miljöer med hjälp av kartor och andra hjälpmedel för positionering, såväl med som utan digitala verktyg."

I just orienteringsundervisningen är det svårt för läraren att veta hur en elev tänkt och resonerat om de vägval eleven gjort under ett orienteringspass ute i skogen. Kan GPS-enheter vara ett sätt att förbättra lärarens syn på hur eleverna tar ut sina rutter?

GPS-enheter köptes in

Det var värt att prova och GPS-enheter köptes in. GPS-enheten är en liten dosa som eleverna har med sig, de får även ett armband där de lägger GPS-enheterna under orienteringen. Enheten sänder elevens position i realtid och ett program, som läraren har på sin dator, spelar in hur eleverna rör sig ute i skogen.

Hamburgsundskolan är en av skolorna som har testat GPS-enheterna. I början var det några elever som testade det nya digitala verktyget och efter orienteringsrundan fick de titta på sina val av rutt tillsammans med läraren. Läraren ska under oriente-

Idrottslärare Fredrik Ehnebom visar på kartan hur eleverna rört sig under orienteringen.

ringen även kunna se elevernas bana i realtid men detta har tyvärr inte fungerat fullt ut ännu. På en tävling, som anordnas som ett sista moment i orienteringstemat, använde alla elever GPS-enheter.

– GPS-enheterna har tillfört mycket till undervisningen. I vanliga fall kan man vara ute i skogen och träffa på elever och hinna prata med några, men man kan omöjligt få information om alla elever, hur de sprungit och om de sprungit tillsammans eller liknande, berättar Fredrik Ehnebom. Nu när de kommer tillbaka kan vi direkt diskutera vägval, och hur de tänkt på ett visst ställe.

Eleverna mer intresserade

– Jag har märkt att eleverna tycker det har blivit roligare med orientering, fortsätter Fredrik. När de kommer tillbaka efter att ha varit ute i skogen vill de diskutera orienteringen, var de sprang fel eller hittade ett bra

vägval eller att de inte hittade en kontroll, fast de var i rätt område. "– Var jag så nära den?", är en vanlig kommentar vid sådana tillfällen. Förutom att eleverna tyckte det var spännande och motiverande med att digitalisera orienteringen, så synliggjorde det även vilka elever som behöver extra stöd för att lära sig orientera.

Skolorna får låna GPS-enheterna

Det finns för- och nackdelar med det mesta och nackdelarna har varit att det laggar lite när man ska kika på eleverna i realtid, så den funktionen har inte använts av läraren mer än att testa den. En annan nackdel är att GPS-enheterna är dyra och inget som varje skola har råd att köpa in. Istället har verksamhetsutvecklarna på barn- och utbildningsförvaltningen köpt in GPS-enheter, vilket innebär att alla idrottslärare i kommunen kan låna enheterna till sin orienteringsundervisning.

Ny föreningsutvecklare och arbetsledare för Fritidsbanken

Tanums kommun har anställt Camilla Bratt som föreningsutvecklare och arbetsledare för Fritidsbankens personal. Vi har fått en pratstund med Camilla om hur viktigt föreningslivet är.

Camilla, vad gör en föreningsutvecklare och arbetsledare?

– Jag arbetar med att fördela föreningsbidragen och att vara kontaktperson, bollplank och utvecklare till idrotts-, vuxen- och samhällsföreningarna i kommunen. Jag är också arbetsledare för Fritidsbankens personal. Så fort vi har en ny lokal kommer vi att åter starta upp den verksamheten som tidigare funnits i Tanums kommun. Fritidsbanken är som ett bibliotek fast med sport- och

Föreningsutvecklare Camilla Bratt.

fritidsprylar. Här kan du låna sport- och fritidsutrustning gratis i 14 dagar.

Vad är det bästa med ditt jobb?

– Det är att få träffa alla personer ute i föreningarna och stötta dem att jobba vidare så att deras föreningar kan utvecklas. Att kunna erbjuda alla invånare i Tanums kommun att få låna idrotts- och fritidsutrustning så att fler kan få en aktiv fritid.

Vem är Camilla?

– Jag är utbildad idrottspedagog och kommunikolog och har tidigare jobbat med idrottsutveckling på RF/SISU Sörmland, berättar Camilla. Nu har jag och min man flyttat hit, närmare barn och barnbarn. Min man kommer ursprungligen från Göteborg.

Hur klarar sig våra föreningar under pandemin?

Under 2020 då pandemin härjade för fullt i landet kämpade Mjölkeröds GK, som är en av våra föreningar i Tanums kommun, med ekonomi och aktiviteter och vidtog åtgärder för att överleva.

Klubben fick klara sig utan sina säsongsanställda, det vreds och vändes på kronor, normer och möjligheter. Med hjälp av analyser, statistik och nytänkande sänktes kostnaderna mycket. Marknadsföringen bytte målgrupp och skrud.

Arbetet gjordes av Kajsa Burden tillsammans med styrelsen och det resulterade i att Kajsa Burden fick priset som Club Manager of the year 2020 av Golfadministratörernas förening, GAF. Club manager of the year blir en person som är ledare med stor handlingskraft och som har bidragit till sin klubbs golfutveckling.

Det betyder mycket för en liten kommun som Tanums kommun att en av våra föreningar blir uppmärksam av en riksorganisation och sätter Tanums kommun på kartan inom golfen i Sverige.

Tanum klättrar 53 placeringar och sätter nu nytt mål!

I Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner klättrar Tanums kommun 53 placeringar och förbättrar sitt resultat på samtliga frågor. Nu rankas kommunen på plats 87 av Sveriges 290 kommuner, och målet att hamna bland de 100 bästa har nåtts med råge.

Tanum har sedan 2013 klättrat 180 placeringar från plats 267. I årets ranking har vi även förbättrat vårt resultat på samtliga enkätfrågor.

– Detta var bara första steget, nu siktar vi ännu högre! Vi lutar oss inte tillbaka med det här, vårt arbete fortsätter med att hela tiden utveckla nya arbetssätt och förbättra processer, säger Liselotte Fröjd, kommunstyrelsens ordförande.

Rankas högst i norra Bohuslän

Tanums kommun rankas högst i norra Bohuslän och är den kommun som har klättrat flest placeringar jämfört med året innan i Fyrbodalen. Tanum placerar sig därmed bland de tio kommuner i Sverige som klättrat mest i rankingen de senaste fem åren.

Upphandling – 76 placeringar högre

Ett område där Tanum har gjort en rejäl klättring är upphandling. På enkätfrågan om hur man upplever att kommunen arbetar med upphandling har Tanum klättrat 76 placeringar i rankingen.

– Vi försöker skapa dialog och

Ett samverkansmöte mitt i sändning, med företagare på länk och kommunchef Ulf Ericsson på kameran skärm, samt kommunstyrelsens ordförande Liselotte Fröjd och näringslivsutvecklare Elenor Olofsson i rummet.

samverka med näringslivet för att driva företagsutveckling i vår kommun. Det är glädjande att se att samverkan ger resultat, säger Paula Kellett, upphandlare i Tanums kommun.

På flera områden som ökat rejält har det växlats upp insatser de senaste åren. På frågan om hur kommunen ger information till företag har man klättrat 67 placeringar ända upp till plats 22.

Mycket dialog och insatser under pandemin

– Under pandemin har vi växlat upp information och kommunikation till företagen. Vi var snabba på att bjuda in näringslivet till digitala möten varannan vecka så att vi kunde föra en dialog och lyssna till deras behov, berättar Elenor Olofsson, näringslivsutvecklare i Tanums kommun. Förutom ökad kommunikation genomfördes ett flertal insatser för att stödja företagen under pande-

min. Ett lokalt stödpaket infördes och påsk- och julgåva delades ut till kommunens personal för att handla lokalt.

Tillsammans för en trygg plats

Inför sommaren återanvände vi flera insatser från första sommaren i pandemins spår, för en trygg plats. Avståndsskyltarna, med inspiration från vårt världsarv, och de gulvästade "trängselvärdarna" återvände som ett frekvent inslag. Med sin närvaro, att vara synliga i flödet av människor, och med trevligt värdskap påminde de oss om att tänka på varandra och hålla avstånd. Dessutom fortsatte konceptet "Tanum levererar" för att stötta våra restauranger och caféer. Med fler picknickbord och bänkar i våra fina miljöer och skyltar med trevliga budskap ville vi uppmuntra till take away, till exempel "Till dagens fisk rekommenderar vi frisk luft & humlesurr".

Hållbar Skärgård och Minto Tingvall Eko på prispallen som Fyrbodalsregionens vinnare i Årets Hållbarhetskliv

Hållbarhetsklivet är Västsveriges samlade initiativ för en hållbar besöksnäring. Under 2021 lanserades det nyinstituerade utmärkelsen Årets Hållbarhetskliv. I somras utsågs vinnare i delområdet Fyrbodalsregionen.

Då överraskades Tanum med vinst i båda kategorierna: det kommunala initiativet projektet Hållbart Skärgård, och från näringslivet utsågs Minto Tingvall Eko.

– Vi blev så stolta att Tanum i somras vann i båda kategorierna för Fyrbodal, och gick vidare till final, säger Elenor Olofsson, näringslivsutvecklare i Tanums kommun. Båda dessa vinnare representerar näringsens stora ansvar för hållbarhet.

Minto/Tingvall Eko är ett ekoturismföretag som under lång tid utvecklat sin verksamhet helt i hållbarhetens tecken. *"För en hållbar helhet i samklang med naturen har Minto/Tingvalls Eko lyckats skapa en*

Elke Sponholz från Minto/Tingvalls Eko med diplomet.

Ingela Holgersson, Skärgårdsidyllen, och Elenor Olofsson, Tanums kommun, delar på blombuketten, hälften till näringslivet och hälften till kommunen.

helhetsprodukt för alla årstider som inspirerar och motiverar", löd motiveringen. Hotellbyggnaden är ett kretsloppshus med solceller, bergvärme och egna vindkraftverk och moderna komposttoaletter med vattenspolning. Företaget strävar hela tiden att utveckla sin verksamhet i hållbarhetens tecken. Deras senaste tillskott är en ny klimatneutral produkt med arbetsnamnet "Magin med att resa långsamt", en solcellsdriven flotte som du till och med ska kunna övernatta på. Juryn benämnde företaget som *"ett föredöme för näringsen och kommunen som bidrar till hela Västsveriges arbete för en långsiktig hållbar besöksnäring"*.

Projektet **Hållbar Skärgård** lyfts här fram som ett kommunalt initiativ. Det startade som ett Leader-projekt med kommunen som projektägare, men initierades och genomfördes av flera företag i kommunen, huvudsakligen med

kajakverksamhet. Det har varit en proaktiv ansats för att möta det ökande trycket av besökare i skärgården, förbättra infrastrukturen så att vistelsen i skärgården ska innebära en så liten miljöpåverkan som möjligt. På öar där besöksstrycket är högt, har projektet nyanlagt solpanelsdrivna skärgårdstoalletter. Man har även tagit fram en modell för att fortsätta finansiera naturvård, samt hemsida och karta för att uppmuntra besökaren att "göra rätt" i naturen.

Under ledorden *"Tillsammans för ett hållbart friluftsliv i skärgården"* har projektet skapat en stabil grund för fortsatt arbete med hållbarhet för besökare i skärgården, vilket den ideella föreningen och de aktiva företagen nu tar vidare.

I november hölls finalen för att utse regionens vinnare, vilka blev Ulricehamn kommun och Gunnebo slott och trädgårdar.

ECIB och Lotta Klemming prisas 2021

Vid ett par tillfällen varje år hyllas näringslivet i Tanum lite extra, vi är glada att presentera två företag som har prisats för sina fina insatser under 2021.

Årets företagare

Varje år prisar organisationen Företagarna entreprenörer som lyckats utöver det vanliga. I somras överraskade Företagarna och Tanums Kommun Camilla Zätermyr och Ingela Hultén på redovisningsbyrån ECIB, Ekonomiscenter i Bohuslän, med diplom och pokal till Årets Företagare i Tanum.

– Det är otroligt roligt att få äran att dela ut priset som årets företagare till ECIB som är ett värdefullt stöd för många av oss företagare i området, säger Magnus Olsson, ordförande Företagarna Tanum.

Vad tror ni är den främsta anledningen till att ni blivit så framgångsrika?

– Vår största styrka tror jag är vår lokala förankring men också att vi

Lotta Klemming överraskades i sjöboden med meddelandet att hon fått Turistpriset.

Ingela Hultén och Camilla Zätermyr utsågs till Årets företagare.

värvar kunder genom att vi pratar deras språk och anpassar oss efter dem. Vi träffar allt från bönder till arkitekter och konsulter på en och samma dag, säger Camilla och Ingela.

Turistpriset

Tanums kommuns Turistpris syftar till att premiera de som bidragit till att utveckla besöksnäringen i Tanum samt genom sitt arbete synliggjort Tanum utanför kommunens gränser. I oktober utsåg kommunstyrelsen Lotta Klemming till mottagare av årets Turistpris. Näringslivsenheten och Tanum Turist gav Lotta den glada nyheten under ett företagsbesök.

Liselotte Fröjd, kommunstyrelsens ordförande, meddelade i livesändning den goda nyheten för Lotta.

– Vi har tagit beslut idag, att du ska få Turistpriset för 2021! Du marknadsför Tanums kommun på ett alldeles utmärkt sätt.

– Tusen tack, så roligt! Jag har inte vunnit någon tävling sedan Sikta mot Stjärnorna på mellanstadiet i Grebbestadskolan, skrattar Lotta.

Lottas pappa och farbror startade verksamhet med ostrondykningar redan för 30 år sedan. Sedan Lotta valde att komplettera deras verksamhet driver de idag två olika företag med olika inriktningar, men med starka band kopplade till varandra. Lotta levererar främst ostron, i huvudsak de japanska (gigas), till restauranger. Hon erbjuder även ostronsafaris, där deltagarna får lära mer om ostron och sedan selektivt plockar och rensar man gemensamt.

Ett stort grattis till båda pristagarna önskar Näringslivsenheten! Ni är lysande exempel på vilka fantastiska företagare vi har i Tanums kommun.

Företagsarena Tanum

För att stärka företagsklimatet i Tanum och skapa bättre förutsättningar för våra små och medelstora företag att utvecklas på hemmaplan har vi utsett en företagsarena för företagen i Tanum, Tedachuset i Tanumshede.

En företagsarena är en lokal mötesplats där våra företag på enkelt sätt kan få ta del av kontakt med kommunen, samarbete med andra företag, kompetensutvecklingsinsatser och närvaro av det regionala stödsystemet. Vi vill att våra små och medelstora företag ska växa, tro på framtiden och dra nytta av det stöd som finns, nära och lättillgängligt.

På företagsarenan på Tedachuset hittar du:

- Näringslivsutvecklarnas kontor
- Plats för regionala stödaktörer att förlägga aktiviteter och möten med företag
- Näringslivsenhetens aktiviteter, såsom föreläsningar och andra möten, fysiska och/eller digitala. I egen regi, och när det är möjligt, i samverkan med andra.

Bilden många företagare känner igen från inbjudningar till Before Work.

Tedachuset i Tanumshede som nu också inhyser Företagsarena Tanum.

Företagsarenor Väst

Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad och Tanum samverkar i nätverket Företagsarenor Väst.

Visionen är att de lokala arenorna ska dra nytta och komplettera varandra utifrån olika profiler och fokusområden, och att alla arenor är tillgängliga för företagen oavsett vilken kommun man är verksam i. Läs mer på: www.foretagsarenor.se

Kika här vad vi har på gång

Planerade aktiviteter på Företagsarenan:

- **19 januari 2022** – Samverkansmöte med tema "Brott mot företag". Hur upplever du som företagare brott och trygghet? Vi bjuder in till ett möte för en dialog i ämnet, och hur vi tillsammans kan förebygga brottslighet och öka tryggheten. Polisens regionala samordnare för Brott mot företag,

Ann Rönnäng, presenterar hur polisen arbetar med dessa frågor och vår kommunpolis, Sara Olsson, beskriver nuläget i Tanum. Susann Haggren från Svenskt Näringsliv kommer att berätta om den undersökning man gjort i Sverige och hur företag drabbas av brott.

- **11 februari – Frukostmys på Företagsarenan** med inbjudna gäster.
- **10 mars 2022** – Nystartkalas 2022. Tillfället då vi hyllar alla nystartade och nyinflyttade företag med nyttig information och "näringsfylld" tårta.
- **1 april – Before Work** – Ett företag bjuder på frukost.

Mer information om dessa aktiviteter och hur du anmäler dig finns på www.tanum.se/naringsliv Håll också utkik där efter ytterligare aktiviteter. Det kommer mera...

Från Live till Livestream!

Coronapandemin vände hastigt upp och ner på underhållningsbranschen. Men bandet Haaks lyckades vända den negativa trenden till succé.

– Vi har haft digitala live-event på fredagar sedan slutet av april förra året. Inför varje spelning lägger vi upp ny repertoar, säger Johan Hakeröd, som är en av grundarna till underhållningsbandet Haaks.

Hakeröd berättar att det har blivit över 60 livestreamspelningar och 400 olika låtar sedan pandemin slog till under våren 2020.

Allt förändrades över en natt

Bandet Haaks närmar sig trettioårsjubileum och grundades av bröderna Johan och Jonas Hakeröd. I dag sysselsätter de fem heltidsanställda musiker samt tre-fyra deltidsantällda filmare och tekniker. De har tidigare belönats med Tanums kommuns turistpris och blivit utsedda till årets företagare i kommunen. Genom åren har de gjort över 4 000 spelningar på alltifrån after skier till konserter och julshower.

Men plötsligt förändrades allt över en natt.

– När coronapandemin slog till försvann alla spelningar, säger Johan Hakeröd. Vi insåg ganska snart att vi måste pröva nya vägar så då tog vi kontakt med ett filmteam.

Resultatet blev att Haaks testade en livestream från TanumStrand i april 2020. Att denna stream skulle bli den första av många visste de inte då.

– Vi trodde ju att sommaren skulle bli som vanligt, säger Hakeröd. När det inte blev så fortsatte vi med livestreamen.

Haaks består av, överst från vänster Mattias Andersson och Roger Christensson och nederst från vänster Jonas Hakeröd, Johan Hakeröd och Axel Hellström.

Sveriges största underhållningsband och livestream

I dag har bandet intagit platsen som Sveriges största underhållningsband och tagit sig igenom en tuff period genom sitt nytänkande.

– Innan pandemin hade vi 14 000 följare på sociala medier. Nu har vi 70 000, säger Johan Hakeröd. Statistiken visar också att vi når över 100 000 personer varje livespelning, fast vi tror att det är ännu fler.

– Men vi hade inte kommit dit vi är i dag utan vår talang och bransch erfarenhet. Vi har sett flera trender komma och gå så vi är vana att ställa om.

Hakeröd vill dock poängtera att framgången inte har kommit gratis.

– Det har krävts stenhårt jobb för att komma dit vi är i dag och för att planera och driva runt alla livespelningar.

Pionjärer som hybridband

I branschen syns nu äntligen en ljusning efter pandemin.

– I juli hade vi vårt första möte med publik sedan pandemins början på Scen på Bönns i Hamburgsund, säger Johan Hakeröd. Det var förlösande att få möta sin publik igen.

Tanums kommun stod som värd för eventet som också streamades online.

– Vi är på turné just nu där vi spelar för publik på fullsatta teatrar samtidigt som vi sänder spelningen digitalt, säger Hakeröd. Vi är först i landet med hybridspelningar och jag tror att denna typ av arrangemang kommer bli ännu vanligare i framtiden.

Johan Hakeröd berättar att Haaks har en fulltecknad höst framför sig. Förutom fredagsspelningarna har även de ordinarie spelningsuppdragen börjat komma igång igen.

Framtiden för bandet som vände den negativa trenden ser alltså fortsatt ljus ut.

Mätning mer effektiv med ny utrustning

Ny och bättre utrustning gör att kommunens mättingenjörer kan jobba mer effektivt. Plan- och kartavdelningen har efter en period av stiltje, i början av pandemin, nu fullt upp att göra.

Med årets inköp av en andra så kallad totalstation har båda mättingenjörerna tillgång till detta instrument, nödvändigt för att kunna mäta där exempelvis tak eller träd hindrar kontakt med satellitsystemen. Arbete behöver inte längre avbrytas på grund av brist på utrustning.

– Mätningarna kan bli mycket noggranna, berättar mättingenjör Patrik Palm.

Förutom positioner från satellitsystemen förfinas mätningarna med hjälp av Lantmäteriets korrektionsdata, som hämtas via mobilnätet till den bärbara datorn.

”Inget lokalsinne”

Datorn hör till de enheter som sätts på en stång, den del av utrustningen som flyttas runt. Stången placeras där punkter ska mätas in, men först av allt måste totalstationens position bestämmas. Det sker oftast via tre mätningar runt den.

– Totalstationen är bra men har tyvärr inget lokalsinne, skämtar Patrik Palm.

Sedan kan arbetet starta. Med mätning av vinklar och avstånd beräknas koordinater fram och lagras i form av punkter i datorn. Punkterna kan kodas som till exempel markhöjder och byggnadshörn.

En kamera gör att totalstationen snabbt kan få kontakt med prismet på stången, en förbättring jämfört med den gamla stationen.

Mättingenjör Patrik Palm arbetar i stort sett dagligen med en totalstation. Här ses den nya, till höger, monterad på ett stativ. På stången som han håller i finns överst en GNSS-mottagare som hämtar positioner från satellitsystemen. Under denna trissa finns glasprisma som reflekterar signalerna från totalstationen. Datorns display hanteras i arbetshöjd.

Mätningar kan också ske utan prisma, mot exempelvis en vägg, med hjälp av laserpekare.

Skanner

Mätuppgiften är många: Uppdatering av kommunens primärkarta, inmätning av fastighetsgränser, produktion av nybyggnadskartor med uppgifter om bebyggelse, markhöjder, hur mark får användas, etcetera, ett grundmaterial för alla som vill bygga.

Utsättning inför ny bebyggelse och lägeskontroll av husgrunder är andra uppgifter, för kommunens egna projekt och för andra som beställer sådan service.

Nya totalstationen har en extra funktion, en skanner som snabbt kan samla data från mängder av mät-punkter. I till exempel ett uppdrag

som rör vägarbete kan arbetstiden i en trafikfarlig miljö minimeras. I molnet av mätpunkter från skanningen finns de data som krävs för fortsatt arbete på kontoret.

– Projektörer kan få ett mycket bra underlag från oss, säger Palm.

GNSS och GIS

Mättingenjörerna hämtar positioner från GNSS, Global Navigation Satellite Systems, som omfattar olika satellitsystem, bland annat GPS. GNSS-mätningar sker oftast med centimeter-noggrannhet. På plan- och kartavdelningen finns även en GIS-ingenjör, som arbetar med det tekniska stödet för digitala kartor. GIS står för geografiskt informationssystem.

Skräp i toan stoppar pumparna

Tvättlappar, våtservetter och hushållspapper geggat ihop sig och stoppar avloppsnätets pumpar. Drifttekniker Tony Hansson förvånas knappt längre över vad som slängs.

– Det kan vara allt möjligt. Och det räcker med en helt liten trasa, som sätter sig fel, för att låsa pumpen.

Rester av en herrkalsong och en badrock hör till de mest udda fynden han gjort när han ryckt ut för att åtgärda stopp.

Även om han är luttrad undrar han en del över varför det slängs så mycket olämpligt i toaletter.

– Är det av oförstånd eller okunskap? Är det barn eller vuxna som slänger?

Över 100 stationer

Kommunen har drygt 100 pumpstationer. De som finns vid tätorterna är

Textilier som denna herrkalsong är klart olämpligt att spola ned.

mest utsatta. Där passerar de största avloppsmängderna, från verksamheter såväl som hushåll. Flest stopp uppstår sommartid i då tätbefolkade kustsamhällen.

Slamsugning var tredje eller var fjärde vecka är ett sätt att förebygga stopp i utsatta pumpstationer men hjälper inte alltid.

Den här höstdagen är det statio-

nen med arbetsnamnet Prästgården 1 i Tanumshede som rensas med hjälp av beställd slamsugarbil från Rambo.

– Vi har ett bra samarbete, berömer Tony Hansson.

Ibland, när det är riktigt illa, kan man få beställa slamsugare även utanför ordinarie arbetstid. Det är alternativet när det inte räcker att trixa med pumpen, genom att flera gånger snabbt backa och sen köra framåt, eller lyfta upp pumpen och rensa undan skräpet som stoppat maskinen.

Filmar

Skräp i avlopp får inte bara följder för pumpstationerna. Det kan också bli stopp i ledningsnätet, ibland redan på enskilda fastigheter och med översvämning i källare som följd.

Exempelvis tvättlappar sjunker snabbt och lagras på ledningarnas botten.

– Det har vi kunnat se när vi ibland filmar i ledningsnätet, berättar va-ingenjör Karin Görfelt.

Stopp i ledningsnät och pumpstationer kan i olyckliga fall leda till att avloppsvatten flödar ut okontrollerat i omgivningen. En del pumpstationer finns nära havsstränder och vatten-

Stefan Claesson från Rambo och praktikanten Neo Carlquist (närmast kameran) avslutar slamsugningen i pumpstationen med att spola rent gropen med vatten.

Rätt och fel i toan

Toapapper är det enda som ska spolas ned i toaletter tillsammans med kiss, bajs och annat som kommer från kroppen.

Spola inte ned exempelvis tvättlappar, våtservetter, bindor, tamponger, hushållspapper, pappersnäsdukar, tops och bomull! Ha en avfallskorg vid toaletten för sådant skräp!

En av avloppsnätets pumpar har lyfts upp för att skräp som tovat ihop sig och stoppat pumpen ska kunna tas bort.

Ett enkelt experiment visar att det är toapapperet (i flaskan till höger) som lätt löser upp sig och inte tvättlappen i den vänstra flaskan.

drag och kräver särskilt noggrann uppsikt.

Skräp som hamnar i avloppsreningsverken vållar bekymmer där. Det samma gäller kemikalier och färgrester som töms i avlopp och som reningsprocesserna inte kan ta hand om.

Midsommarjobb

Tony Hansson är en av de sju drifttekniker på kommunens vatten- och avloppsavdelning som turas om att var sjunde vecka vara i beredskap

på kvällar, nätter och helger. Om en pump behöver lyftas upp måste av säkerhetsskäl en kollega kallas in.

Det händer att Tony Hansson får rycka ut mer än en gång under en helg. Han minns också särskilt en midsommarafton, då det blev stopp i pumpstationen på en camping.

Tanums kommun är inte ensam om att ha bekymmer med skräp i avloppet.

– Ett generellt problem i landet, säger Karin Görfelt.

Lösningen är enkel: Skräpkorgar vid toaletterna för det som inte ska spolas ned.

Fett också problem

Fett som stelnar i ledningar och bildar klumpar kan också orsaka stopp i avloppsledningarna. Så här kan det undvikas: Torka bort fett i pannor och kastruller med hushållspapper, kompostera eller släng papperet med soporna! Håll olja, feta såser etcetera i en gammal förpackning som kan stängas och släng i hushållssoporna!

Allt olämpligt som spolas ned i toaletter orsakar merarbete och kostnader. Drifttekniker Tony Hansson och va-ingenjör Karin Görfelt, här vid en av kommunens pumpstationer, hör till dem som får tackla problemen.

Utökad rening på kommunens avloppsreningsverk

Reningen blir bättre och bättre på kommunens avloppsreningsverk. Under den senaste tiden har reningsverken i Gerlesborg, Hamburgsund och Resö genomgått omfattande om- och tillbyggnader.

– Det märktes snabbt en förbättring på det utgående vattnet vid verken, säger Michael Viberg som är driftchef på VA-avdelningen och har ansvaret för ombyggnadsprojekten.

Det är framförallt den biologiska reningen som har utökats. Små mikroorganismer, osynliga för blotta ögat, bryter ner organiskt material i avloppsvattnet så att det endast är en liten bråkdel kvar när det renade vattnet släpps ut i havet. Om det organiska materialet inte bryts ner i reningsverken så bryts det ner i havet, vilket förbrukar syre. Det rubbar balansen och kan i förlängningen leda till syrefria miljöer.

Michael Viberg, driftchef på VA-avdelningen, visar upp en bärare från den nya biologiska reningen vid Resö avloppsreningsverk.

– Mikroorganismerna som utför reningen växer på ytan av de här bärarna, berättar Michael Viberg och visar en bärare. Det kallas MBBR (Moving Bed Biofilm Reactor) och är en effektiv teknik som har utökat kapaciteten vid dessa reningsverk. Bärarna flyter runt i bassängen och vi ser till att mikroorganismerna får rätt förutsättningar med hjälp av luft-

ning, omrörning och annat. Sedan utför de jobbet.

VA-avdelningen har fått ett utökat tillstånd för reningsverket på Resö och kan ansluta fler abonnenter. Samtidigt har utsläppskraven blivit strängare, så halterna i utgående vatten behöver vara lägre än förut.

– Reningsprocesserna blir mer och mer komplicerade att styra, vilket ställer större krav på vår personal. Vi har ett gäng duktiga drifttekniker som sköter kommunens tio avloppsreningsverk, säger Michael. När processen byggs om krävs en tids intrimning innan allt flyter på.

De nya processerna i Hamburgsund, Resö och Gerlesborg innebär även olika grad av kväverening, vilket inte funnits vid verken tidigare. Kväve och fosfor bidrar till övergödning i hav och vattendrag. Fosforrening har länge funnits vid alla kommunens reningsverk.

Mer vatten till Fjällbacka

Kommunen har anlagt nya ledningar för dricksvatten och avlopp mellan Kämpersvik och Fjällbacka, på havsbotten. I ledningarna ska avlopp från Fjällbacka pumpas upp till Bodalens reningsverk, som ligger strax söder om Grebbestad, och dricksvatten från vattenverket i Tanumshede ska tryckas ner mot Fjällbacka.

Under vintern kommer ett nytt vattentorn byggas på Källvikshöjden i Fjällbacka. Dit kommer dricksvatt-

En ledning har skeppats till Fjällbacka kaj. Ledningarna ligger på sjöbotten och går sedan upp genom kajen.

net från två håll – dels från den nya sjöledningen och dels från den äldre ledningen som ligger på land.

Innan avloppsvattnet kan pumpas till Bodalen återstår anläggning av ledningar från Fjällbacka kaj upp till nuvarande reningsverket, samt ombyggnad av reningsverket till pumpstation. Dessa moment kommer att utföras när ombyggnaden av Fjällbacka kaj är färdig.

Sjöledningarna svetsades ihop i Långsjö och skeppades sedan ut för att sänkas på plats. I Fjällbacka ansluts ledningarna till land i Mörhult och vid Fjällbacka kaj.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar/ gång- och cykelleder

I maj 2021 tog kommunstyrelsen beslut om vilka gång- och cykelvägar och gång- och cykelleder som är prioriterade i kommunens fortsatta arbete med utbyggnad av dessa.

Exempel på prioriterade gång- och cykelvägar att bygga framöver är Grebbestad-Edsvik, Vik-Kämpersvik, Bäckevägen Fjällbacka med flera.

Prioriterade gång- och cykelleder är exempelvis Fjällbacka-Grebbestad, Tanumshede-Vitlycke, Gerlesborg-Slottet, Hamburgsund-Fjällbacka, Tanumshede-Överby och Edsvik-Havstenssund.

Sträckor som färdigställts är bland annat etapp 1 av Fjällbacka-Grebb-

stad, Sportshopen-Grebbestad och Brygge-Gerlesborg.

På samma möte togs också beslut om att ansluta kommunen till ett samarbete att skapa en nationell cykelled, "Västkostleden". Samarbetet sker genom projektet Ett enat Bohuslän, som våren 2020 fattade beslut om att fortsätta arbetet med en framtida cykelled genom Bohuslän.

För att möjliggöra och skynda på utbyggnaden av gång- och cykelvägar och gång- och cykelleder är det nödvändigt att hitta andra och enklare lösningar än att bygga efter Trafikverkets normer och regler. Genom att använda redan befintliga vägar och göra erforderliga förbättringar på dessa kan man få fram trygga cykel-

vägar både enklare, snabbare och billigare. Den gång- och cykelväg som Trafikverket kommer att bygga mellan Slottet och Hamburgsund, en sträcka på cirka 1,8 km, är kostnadsberäknad till över 20 mkr vilket ger en kostnad på mer än elva mkr per kilometer. Detta kan jämföras med de gång- och cykelvägar som kommunen det senaste året byggt i Gerlesborg och mellan Fjällbacka och Anrås Flygfält där kostnaden ligger under 1,5 mkr per kilometer. Utöver kostnadsskillnaden kommer tidsaspekten, att bygga intill Trafikverkets vägar och efter Trafikverkets regler tar många år.

Läs mer om kommunens arbete med gång- och cykelvägar på www.tanum.se/gcbana

Möt Tanums minimeringsmästare!

Tanums kommun deltar tillsammans med Sotenäs kommun i tävlingen Minimeringsmästarna. Det är en tävling där hushåll i hela Sverige tävlar om vem som mest kan minska på sitt

avfall, utgifter, onödiga saker och sitt klimatavtryck. Minimeringsmästarna är ett initiativ från Göteborgsregionen och finansieras av Avfall Sverige.

I Tanum deltar Kim de Bruin, Ida

Gravander med sambo, samt Anna Gravander Nikkinen tillsammans med David Nikkinen Gravander. De medverkande hushållen kommer att delta i fem träffar med olika teman: hållbar konsumtion, matsvinn, farligt avfall, delande och textil.

I tävlingen samlar hushållen poäng genom att vara med på tematräffar, utföra utmaningar och genom att minska sitt avfall. Minimeringsmästarna pågår under ett helt år, och du kommer att kunna följa hushållen på Tanums kommuns Facebooksida, samt deltagarnas egna sociala medier. Du kan också delta i Minimeringsmästarnas digitala utmaningar, läs mer på www.minimeringsmastarna.se

Kim de Bruin.

Ida Gravander.

Anna Gravander
Nikkinen.

David Nikkinen
Gravander.

Petter – ny trygghetssamordnare

Målsättningen är att alla som bor i Tanums kommun, de som har sitt företag och verksamhet här samt de som besöker oss ska uppleva att Tanum är en trygg kommun.

Olika mätningar visar att medborgarna i nästan alla kommuner upplever att samhället blivit mindre tryggt de senaste åren. Även i Tanum visar undersökningar att invånarna upplever en försämrad trygghet även om Tanums siffror över trygghet ligger på en bättre nivå jämfört med de flesta andra kommuner i landet. Tanums kommun satsar två mkr i budgeten på att göra samhället tryggare. För att nå målen om att skapa ett tryggare Tanum har kommunen bland annat anställt en trygghetssamordnare för att samordna arbetet.

Petter Rundberg, vad gör en trygghetssamordnare?

– Sedan en tid tillbaka arbetar vi med en arbetsmetod som kallas *Effektiv samordning för trygghet*.

Det är en arbetsmetod där olika aktörer i samhället kan mötas kring frågor om otrygghet, där man jobbar kontinuerligt och långsiktigt. Detta är ett resurskrävande, men effektivt arbetssätt, som det är tänkt att jag ansvarar för att det fungerar. I tjänsten kommer också ingå interna säkerhetsfrågor, sätta policys och riktlinjer för åtgärder i trygghetsfrågor och även ha en rådgivande roll i stadsplaneringen.

Vad kommer vara det första du tar tag i?

– Initialt kommer jag att titta på den organisation som arbetat med trygghetsfrågor tidigare, inventera de

resurser och kompetens som redan finns tillgänglig. Sedan kommer det stora jobbet att göra en övergripande kartläggning. Det finns en del saker där vi behöver åtgärder direkt, dessa får prioriteras och arbetas med parallellt.

Hur kommer invånare/näringsliv i Tanums kommun märka det som sker?

När ett bra och kontinuerligt trygghetsarbete fungerar, kommer de som bor i kommunen uppleva att det är korta informationsvägar, både att det är enkelt att informera om upplev otrygghet och bli informerad om lägesbilder och åtgärder som görs. Drömmen är såklart att alla som bor i kommunen ska känna sig trygga, oavsett var de är eller vad de vill göra.

Vad har du för bakgrund?

– Jag är examinerad trygghetssamordnare från Företagsuniversitetet i Göteborg men har en bakgrund som låstekniker. Jag är nyinflyttad från Göteborg.

Lokal utvecklingsplan för ett hållbart Resö och Galtö

Samhällsföreningen Resö-Galtö och Tanums kommun har under några år arbetat med att ta fram en lokal utvecklingsplan för Resö och Galtö. Ett av skälen till att ta fram en utvecklingsplan och skapa en samsyn över utvecklingen på Resö och Galtö var den oro som fanns kring markanvändning, öarnas bebyggelseutveckling men även havets tillstånd.

Arbetet med utvecklingsplanen har drivits genom ett samarbete mellan öbor, samhällsförening och kommun. Arbetet har främst genomförts genom medborgardialoger dels genom, för allmänheten, öppna cafédialoger i hamnmagasinet på Resö, dels riktade dialoger med olika intressegrupper så som exempelvis företagare, skola/förskola och unga vuxna.

Resultatet av dialogerna har sedan bearbetats och lett till ett antal överenskommelser mellan Samhällsföreningen Resö-Galtö och Tanums kommun. Dessa överenskommelser syftar till att belysa de värden och kvalitéer som finns på Resö och Galtö och som ska värnas vid en framtida utveckling av öarna för att uppnå gemensam, hållbar utveckling.

Kommunernas klimatlöften 2022

Tanums kommun har, tillsammans med alla andra kommuner i Västra Götaland, återbjudits in att anta ett eller flera klimatlöften att uppfylla under nästkommande år.

Inbjudan kommer från "Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om", vilket är en kraftsamling för västsvenska aktörer, som agerar för en hållbar framtid.

Kommunernas klimatlöften består av 20 konkreta åtgärder där kommunen har rådighet, som är beprövade och som ger stor utsläppsminskning. För 2021 antog Tanums kommun 13 löften, som kommunen har arbetat med under året.

Kommunstyrelsen i Tanum har beslutat att anta 15 klimatlöften för 2022. De antagna löfterna handlar bland annat om att ta fram en laddplan för elfordon, att minska mat-

svinnet, att installera solceller och att minska inköpen av engångsprodukter. Genomförandet av kommunernas klimatlöften överlappar till stor del kommunens arbete med klimat- och miljöstrategi. Flera kommunala förvaltningar och bolag kommer att arbeta med genomförandet av de olika åtgärderna. Läs mer om vad de olika löfterna innebär på [klimat2030.se/klimatlofte](https://www.tanum.se/klimatlofte)

Ny lekplats i Fjällbacka

Under våren och sommaren har kommunen byggt en ny lekplats i Sumpen i Fjällbacka. Lördagen den 6 november invigdes den av Fjällbacka Samhällsförening.

Rivningen av den gamla lekplatsen påbörjades i slutet av april och planen var att den nya lekplatsen skulle stå klar runt midsommar.

Lekplatsen har lekutrustning som vänder sig till barn i olika åldersgrupper:

- Stor, hög klätterställning för större barn
- Liten, lägre klätterlek för de mindre barnen
- Gungställning med tre gungor, varav en är en så kallad kompisgunga
- Spännande hinderbana med bland annat trästytor och klätternät

- Sandlåda placerad i anslutning till en pergola, vilken ger solskydd med vandrande skugga
- Tre gungdjur
- Sittbänkar och papperskorgar

Färgerna på lekplatsen är nedtonade och naturnära. Dock är gummiastalten vid gungdjuren röd och blir en rolig detalj.

I samband med monteringen av lekutrustningen kom synpunkter på placering av vissa lekredskap från några av de

boende intill lekplatsen. Kommunen tog detta till sig och lekplatsens layout planerades om. Det medförde en försening. Sist gjordes läggning av fallskyddsytorna, det vill säga konstgräs och gummiastfalt, ett arbete som kräver torr väderlek och på grund av regn fick detta flyttas fram några gånger, vilket försenade projektet ytterligare.

Nu är den fina lekplatsen äntligen invigd och kommunen hoppas att den ska vara till glädje för både barn och vuxna framöver!

Budget 2022

Ett starkt resultat i budget 2022 ger utrymme för tillskott till nämnderna samt långsiktiga investeringar. Budgeten redovisar ett överskott på 54,3 mkr. Det budgeterade resultatet innebär att kommunen lever upp till både balanskravet och det ekonomiska målet som kommunfullmäktige fastställt.

Det är viktigt att ha en hög resultatnivå för att kunna finansiera investeringarna med egna medel och därmed minska behovet av extern upplåning.

Det budgeterade resultatet för 2022 innehåller ökade intäkter från mark- och tomtförsäljning samt exploateringsersättningar.

Kommunalskatten hålls oförändrad 21,56 kr per skattekrona, vilket är oförändrat sedan 2004. Tanums skattesats är lägst i norra Bohuslän, och genomsnittlig jämfört med kommunerna i Västra Götaland.

Satsningar på skola och omsorg

Alla nämnder får utökad budget för att täcka beräknade pris- och löneökningar med sammanlagt 22,6 mkr. Ramjusteringar görs också för volymförändringar inom barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Barn- och utbildningsnämndens budgetram utökas med 15,2 mkr varav 9,9 mkr avser kompensation för pris- och löneökningar, 2,3 mkr volymökningar inom förskola och skola samt 2,5 mkr i ett särskilt resurstillskott.

Omsorgsnämndens budgetram ökas med 11,7 mkr varav 9,4 mkr avser kompensation för pris- och löneökningar samt 2,3 mkr volymökningar. Utöver ökade kommunala anslag tillförs omsorgsnämnden fort-

satt riktade statsbidrag, framförallt inom äldreomsorgen.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten uppgår till 296,4 mkr i 2022 års budget. Av investeringarna avser 67,8 mkr VA-verksamheten. För perioden 2022–2024 uppgår investeringarna till 720,6 mkr.

- Framtagande av 24 nya bostadstomter i Fjällbacka.
- En ökad satsning på planer för framtagande av bostäder och verksamhetsmark.
- Ombyggnad av Fjällbacka kaj.
- Ombyggnad av Hamburgsundsskolan.
- Anslag för ny förskola i Fjällbacka. Nya förskolor planeras även i Grebbestad, Bullaren och Rabbalshede.
- Fortsatt utredning och projektering av ombyggnad av äldreboende Hedegården i Tanumshede med särskilt fokus på pågående köksutredning.
- Räddningsstation och nya ambulanslokaler.

Miljö- och klimatåtgärder

I budgeten upptas miljö- och energieffektiviseringar med 4,0 mkr per år för de kommande tre åren.

Under planperioden 2022–2024 budgeteras 16,5 mkr för byggnation av gång- och cykelvägar. Den största enskilda satsningen är en gång- och cykelväg mellan Slottet och Hamburgsund.

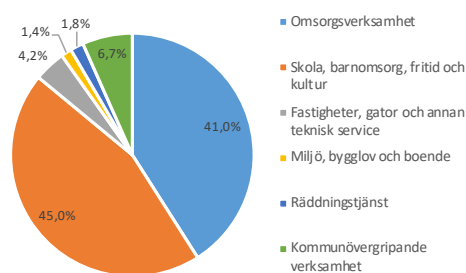
VA-investeringar uppgår under åren 2022–2024 till 242,4 mkr varav 67,8 mkr budgeteras under 2022. Det största enskilda projektet är en överföringsledning mellan Fjällbacka och Bodalsverket.

Budget 2022 i korthet

Skattesats	21,56 kr
Resultat	54,3 mkr
Skatteintäkter och statsbidrag	869,9 mkr
Låneskuld	975,0 mkr
Soliditet	14,4 %
Investeringsbudget	296,4 mkr

Så här fördelas dina skattepengar

Den största delen, 86 procent, av kommunens skatteintäkter och statsbidrag går till skola, barnomsorg, vård och omsorg.

Prioriterade verksamhetsmål

Kommunen har beslutat om ett antal prioriterade verksamhetsmål. De prioriterade målen beskriver vad kommunens olika verksamheter ska uppnå och är den samlade övergripande målsättningen för kommunen som helhet. Några av målen:

- Boende; 300 bostäder ska byggas under mandatperioden 2019–2022.
- Näringsliv; förbättrat företagsklimat och utvecklad myndighetsutövning
- Service; gott bemötande, korrekt och snabba svar.
- Utbildning; behöriga och trygga elever och med goda resultat.
- Äldreomsorg; gott och tryggt liv och det ska finnas olika boendeformer i flera samhällen.
- Miljö; kommunens utsläpp av växthusgaser ska minska med 20 procent.

Rejält lyft för Tanums Tyft

Nya Tyft Återvinningscentral (ÅVC) är större och har fler sorteringsmöjligheter än föregående återvinningscentral. Nu planerar Rambo för ytterligare investeringar i området. På agendan står ett inpasseringssystem, en avfallssorterare och hanteringen av giftiga deponigaser.

Tyft återvinningscentral var till åren kommen – och var det redan för ett antal år sedan. Efter en mycket välkommen upprustning behöver besökare och medarbetare inte längre trängas. Dessutom finns fler fraktioner (avfallskategorier), och effektivare maskiner och lokaler, vilket gör att sorteringen kan dras till sin spets.

– Det blev bättre för alla. Inte bara för tidigare Tyft-besökare. De som brukat åka till Hamburgsund ÅVC kan nu välja att åka till Tyft för bättre sorteringsmöjligheter, och högre tillgänglighet än någonsin tidigare, säger Joakim Jansson, affärsområdeschef för avfallshantering på Rambo AB.

Men det stannar inte där. Kommande år planerar Rambo för ytterligare investeringar i Tyft.

Ny avfallssorterare

Bland investeringarna märks bland annat en ny materialsorterare. Med start under hösten hjälper maskinen till att effektivisera sorteringen av inkommande avfall. Det innebär också en miljöförbättring med avseende på utsläpp och bränsleförbrukning.

Växthusgas från deponier

På gamla deponier är det vanligt att metangas bildas. Gasen är ett

Else Britt och Lennart Jonasson besöker "nya" Tyft Återvinningscentral.

resultat av att vi förr i tiden slängde organiskt avfall på soptipparna. Vid förmultning bildas den lättantändliga växthusgasen metan som kan stiga upp ur marken, även efter det att deponin täckts över. Åt den metangas som uppstått på Tyft diskuterar Rambo nu möjliga åtgärder (så som destruktion och vidaredistribution) utifrån mätningar och analyser.

Inpasseringssystem

En stor kommande investering är också det inpasseringssystem som ska reglera flödena till och från Rambos alla återvinningscentraler. I framtiden kan varje hushåll komma att begränsas till ett visst antal fria besök. Besökare som överträder maxantalet, som kommer från en utomstående kommun eller som återvinner i tjänsten, kommer att debiteras. Med åtgärden vill man framför allt öka effektiviteten av varje körning. Dessutom bidrar det reglerade trafikflödet till en säkrare arbets- och vistelsemiljö.

– I början kan det nog upplevas som lite annorlunda, men i det långa

loppet kommer besökarna inse att det är ett smart sätt att påverka klimat och besökstrygghet, menar Joakim.

Klimatet som drivkraft

I Rambos miljöarbete är avfallstrappan viktig. Den består av fem steg: avfallsminimering, återbruk, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering. Bäst är avfallsminimering som innebär att vi till exempel konsumerar mer ansvarsfullt. Längst ned i ledet finns deponering (idag en procent av Sveriges avfallshantering).

– Som ett samhällsviktigt avfallsbolag är det vår plikt att göra allt vi kan för att skapa en hållbar framtid. Allt vi gör är på något sätt kopplat till klimatfrågan och tillsammans med Tanums invånare och besökare och övriga medlemskommuner gör vi skillnad, säger Joakim.

Tanums Bostäder informerar

Renovering på Höjden-området i Tanumshede

Furuvägens fyra huskroppar är placerade på Höjden-området, mitt i naturen, i nära anslutning till ett villaområde, endast några minuters gångavstånd till Tanumshede centrum, låg-, mellan- och högstadieskola och kommunens största idrottsanläggning Sparvallen.

Parallellt med den "yttre" renoveringen av huset, så håller en annan entreprenör, Rabbalshede Bygg, på med renovering av Furuvägens lägenheter interiört. Tanums Bostäder har som ambition att samtliga lägenheter ska vara färdigrenoverade, samtidigt som den "yttre" renoveringsinsatsen ska vara klar.

På Höjden-området finns även Granvägens 10-tal bostadshus. Några

Furuvägens ena hus från 70-talet före renoveringen.

av dem är byggda vid samma tidpunkt som Furuvägens hus och är även de i stort renoveringsbehov. Tanums Bostäder har redan påbörjat

renovering av lägenheterna och har för avsikt att starta "yttre" renovering under nästa år.

Samma hus men annan vägg efter renoveringen, modernt och fräscht.

Området Anneberg i Grebbestad

Tanums Bostäder förvärvade för några år sedan delar av området Anneberg i Grebbestad av Tanums kommun. Detaljplanen för området har vunnit laga kraft och den stora byggrätten innefattar 16 villatomter och ett stort antal flerbostadshus.

Tanums Bostäder har sedan våren 2020 låtit genomföra omfattande markarbeten på området och dessa färdigställdes under hösten 2021. Försäljning av samtliga 16 villatomter har skett och tillträden sker löpande. Möjligen kan nybyggnation på någon av dessa villatomter komma att ske inom kort.

Parallellt har Tanums Bostäder arbetat vidare med en tänkt, första nybyggnation av hyresrätter på område. En redovisning av detta arbete sker vid årets sista styrelsemöte. Byggstart kan komma att ske under våren 2022. På området

Drönarbild över området Anneberg, Grebbestad.

finns ytterligare tre stora byggrätter för flerbostadshus. Totalt ger hela områ-

det en byggrätt på cirka 100-talet nya bostäder.

Tanums Bostäder arbetar aktivt med trygghets- skapande åtgärder

Känsla av trygghet i ett bostadsområde är a och o för att människor ska trivas och må bra. Trygghet är ett vitt begrepp, men för oss på Tanums Bostäder handlar det om att jobba med långsiktighet i vårt bostadsbestånd; välskötta fastigheter skapar trygghet. Det handlar även om att öka närvaron i våra bostadsområden och sist men inte minst, skapa förtroendefulla relationer med bolagets hyresgäster.

Tanums Bostäder har under året genomfört en rad olika insatser för att stärka trygghetskänslan hos våra hyresgäster och en av aktiviteterna

Från vänster bovärd Johan Anund och VD Björn Berntsson på trygghetsvandring.

är "trygghetsvandringar". Att "trygghetsvandring" innebär att bostadsbolagets medarbetare, ett par kvällar per månad, finns närvarande på någon eller några av bolagets bostadsorter. De är klädda i väl synliga kläder med bolagets logga och finns till hands för frågor från bolagets hyresgäster.

Vid "trygghetsvandringar" passar medarbetarna även på att se över belysningen på bolagets bostadsområden. Belysning är en annan mycket viktig faktor för att skapa en känsla av trygghet i ett bostadsområde. Under året har Tanums Bostäder kompletterat en del befintlig belysning och även bytt ut äldre och mindre energieffektiva armaturer.

Tanums Hamnar informerar

Fjällbacka kaj

Entreprenaden att utveckla området vid Fjällbacka kaj framskrider enligt planerna. Arbetet med pålning är klart, ett arbete som innebär ett stabilt underlag som ska hålla under många år. Då störningar förekommit under arbetet vill vi rikta ett stort TACK till alla i området för ert tålamod.

Nästa steg, som har påbörjats, är grundläggningen av kajen och därefter ska ytan färdigställas med plantering och dekor. Projektet följer tidsplan och budget och slutbesiktning sker i slutet av maj 2022.

Hjalmars kaj

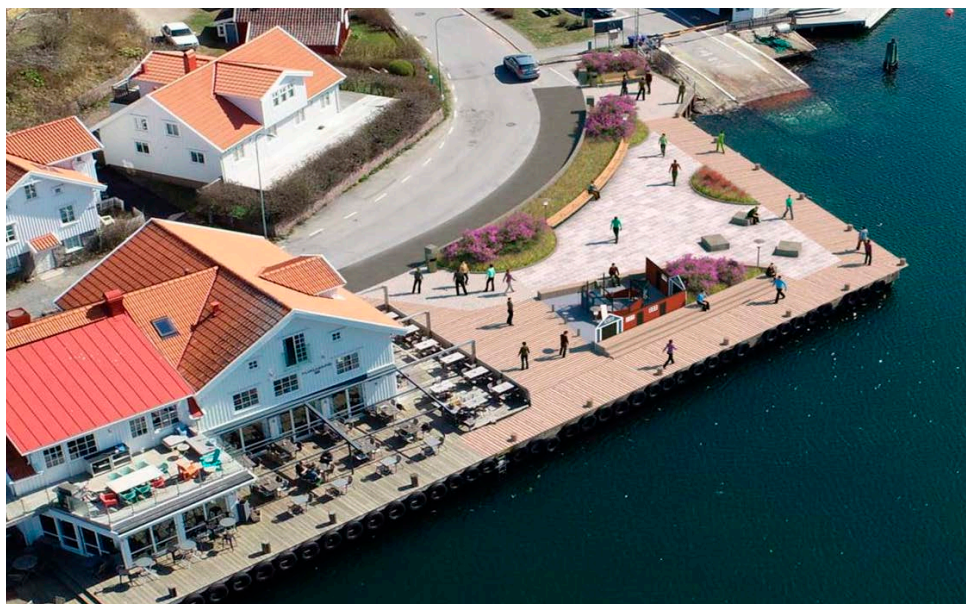
Under våren 2021 projekterades ett förslag att bygga om Hjalmars kaj i Hamburgsund. Förslaget presenterades i en medborgardialog i början av sommaren och utifrån denna dialog samt projektering har ett upphandlingsunderlag för att bygga om Hjalmars kaj färdigställts. Frågeställningar som kom fram i dialogen handlade framförallt om bristen på parkeringsplatser i centrala Hamburgsund samt vikten av att aktivitetsytan får ett tydligt tema som har en tydlig koppling till Hamburgsund. Tillgänglighet var också en fråga som påpekades i dialogen och att det är viktigt att bygga så alla har möjlighet att kunna ta sig fram i området.

Projektet beräknas starta i början av januari och vara färdigställt månadsskiftet maj/juni 2022.

Investeringar 2022

Tanums Hamnar AB planerar att utföra renoveringsarbeten samt utbyte av flytbrygga på Badholmen i Fjällbacka. Betongbryggan som löper runt södra delen av Badholmen kommer att renoveras och få ett däck av trä istället för betong. Bryggan kommer att få en låg del samt tilläggning vid bom.

I norra delen av Badholmen på flytbryggorna kommer E-bryggan att ersättas med en ny flytbrygga med bommar.

Denna illustration togs fram i ett tidigt skede av projektet och visar hur "nya" Hjalmars kaj kan komma att bli. Efter framtagandet har vissa justeringar gjorts.

Tanums Hamnar AB

Antal anställda: 5
Omsättning: 13,5 mkr
Antal småbåtsplatser: 1 800
Antal köande för båtplats: ca 775
Antal sökande årligen tillfällig båtplats: ca 375
Antal arrenden: 240
Antal hyreslokaler: 180
Antal köande för hamnförråd/sjöbod/brygga/arrende: ca 190

Adress: Riksvägen 143 A
457 31 Tanumshede
Telefon: 0525-183 80
Hemsida: www.tanumshamn.se
E-post: info@tanumshamn.se

Debattinlägg till:
Tanums kommun
Kommunkansliet
457 81 Tanumshede

Besöksadress: Kommunhuset Tanumshede
Apoteksvägen 6, 457 31 Tanumshede
Telefon 0525-180 00 Fax 0525-183 00
E-post kommun@tanum.se Hemsida www.tanum.se

en del av
BOHUSLÄN